

POKRZYK (27) *sb m*

o jasne.

sg *N* pokrzyk (18). ◇ *G* pokrzyku (2). ◇ *A* pokrzyk (1). ◇ *I* pokrzyki(e)m (2). ◇ *pl* *G* pokrzyk(o)w (1). ◇ *A* pokrzyki (2). ◇ *I* pokrzyk(a)mi (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

1. *bot. Mandragora officinarum L. (Rost); mandragora lekarska, bylina z rodziny psiankowatych (Solanaceae) – z obszaru śródziemnomorskiego, o właściwościach leczniczych i trujących; mandragora Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Vulg; circ(a)eium Calep, Cn; cinas BartBydg; aloite, antimelon Calep; semihomo mandragora Cn (24) : Murm 114; Mymer¹ 18; Mandragora, herba, cinus, pokrzyk, slyzek BartBydg 86; FalZioł +4a, I 86b, c [2 r.], V 99; Mandragora, herba, Zielie ſen á ſpik przywodzące/ Pokrzyk. Mącz 207a; Wiele ich/ co ludzi zwodzili/ [...] mowiąc/ iżby pokrzyk nieroſł/ iedno gdzie fye ſzubienicznik prąwą dziewicą będąc zmokrzył SienLek 199, 199 [2 r.], Xxx3; Calep 55b, 76b, 196a, 635a; [Leop Gen 30/15; WujBib Gen 30/14 (Linde)].*

a. *Korzeń mandragory (3) : Weźmi Mirry czyſtę/ [...] ſkory z korzenia Mándragory/ co v nas zową Pokrzykiem/ rowno/ ſłucz każde oſobno SienLek 56v, 199; GórnDworz T7; [DZiwné błazeńſtwa v proſtych głupich niewiaſt około Pokrzyku/ powiedáiąc áby ten korzeń miał ſpoſób perfony y zroſtu człowieczégo [...]. Powiedáią/ iáko gdy ten korzen kopáią/ tedy krzyknie UrzędowHerb 202b, 201a (Linde)].*

b. *Fałszywy korzeń mandragory, robiony najczęściej z kłacza kosaćca żółtego (4) : dzyalali theſch pokrzyky zmyeczikowya y przedawali ſchynkarkam LibMal 1545/95, 1545/96 [3 r.].*

2. *bot. Prawdopodobnie Atropa belladonna L. (Rost); pokrzyk wilcza jagoda, bylina z rodziny psiankowatych (Solanaceae), o właściwościach leczniczych i trujących (2) : Ieſt też drugi pokrzyk kthory roſcie na dolinach ma liſty długie pobieláłe na piądz długie/ ale ten pokrzyk pręth puſzcza na dwie piędzi długi s khorzenia FalZioł I 87c.*

3. *Krzyk, pokrzykiwanie (1) : Bo ieſlić ſie trefi być w ciągnieniu/ tedy iuż tám wielka roſkoſz [...] pátrzyć ná huffy pięknym porządkiem poſtępując/ náſłuchác ſie onych wdzięcznych trębáčzow/ bębnow/ pokrzykow RejZwierc 26.*

[*W porównaniu: náſłucháią ſię rozmaítego wrzalku/ piſku brzęku od dzwonow/ od organ/ od rozlitznych piſſtzeſli/ od onych kántorow wymyſlnych/ á prawie iáko Syreńskich pokrzykow WergerRej K.*

Wyrażenie: »syreńskie pokrzyki«: WergerRej K cf W porównaniu.]

Synonimy: 1. mandragora, śliżek; 2. »jagoda wilcza«; 3. krzyk, wołanie.

LWil